

KIRJALLINEN KYSYMYS 446/2013 vp

Lapsen edun huomioiminen varhaiskasvatuslaissa

Eduskunnan puhemiehelle

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaan säädetään laki varhaiskasvatuksesta. Lain valmistelutyö on parhaillaan käynnissä, ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2015. Lain tavoitteena on taata laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus koko ikäluokalle. Samalla uusi laki korvaa jo yli 40 vuotta vanhan päivähoitolain.

Hallitusohjelman mukaisesti päivähoitojärjestelmää kehitetään niin, että se ehkäisee syrjäytymistä. Ensimmäiset ikävuodet ovat kaikkein tärkeintä aikaa yksilön kehityksessä kohti tasapainoista ja tervettä aikuisuutta. Yhteiskunnan järjestämällä varhaiskasvatuspalveluilla on siten suuri vaikutus suomalaisten lasten kehitykseen ja koko yhteiskuntamme tulevaisuuteen. Varhaiskasvatuksen laadusta on pidettävä huolta. On olemassa liian paljon esimerkkejä siitä, että palvelutuotannon taloudellista tehokkuutta on lähdetty parantamaan lasten hyvinvoinnin ja terveen kasvun kustannuksella. Tällainen optimointi on lyhytnäköistä ja tuottaa vakavaa vahinkoa pidemmällä aikavälillä. Uutta lakia valmisteltaessa onkin varmistettava, että palvelun ensisijaisen käyttäjän, lapsen, etu pysyy aina etusijalla.

Lain valmistelua varten on perustettu työryhmä, jonka tehtävänä on valmistella hallitusohjelman mukaisesti päivähoitoa koskevat säädösehdotukset sekä arvioida esitysten taloudelliset ja yhteiskunnalliset sekä muut vaikutukset. Työryhmän tukena on valmisteluryhmä, joka kerää ja analysoi tutkimus- ja arviointitietoa, kuulee asiantuntijoita ja kuvaa toimintaympäristön muutos- ja kehityssuuntia sekä laatii näiden pohjalta ehdotuksia työryhmälle.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Tullaanko varhaiskasvatuslain valmistelutyössä pitämään lapsen etu ensisijaisena muiden intressiryhmien etuihin, kuten tiloihin, ryhmäkokoihin sekä henkilöstön pätevyyteen ja mitoittamiseen, nähden ja

miten tämän periaatteen toteutuminen tullaan valmistelutyössä käytännön tasolla varmistamaan?

Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2013

Sauli Ahvenjärvi /kd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sauli Ahvenjärven /kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 446/2013 vp:

Tullaanko varhaiskasvatuslain valmistelutyössä pitämään lapsen etu ensisijaisena muiden intressiryhmien etuihin, kuten tiloihin, ryhmäkokoihin sekä henkilöstön pätevyteen ja mitoitukseen, nähden ja

miten tämän periaatteen toteutuminen tullaan valmistelutyössä käytännön tasolla varmistamaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan parhaillaan. Hallitusohjelman mukaan säädetään laki varhaiskasvatuksesta. Valtioneuvoston 15.12.2011 päättämän Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaisesti hallituksen esitys varhaiskasvatusta koskevien säädösmuutosten osalta annetaan eduskunnalle kevätestuntokaudella 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän toimikaudelle 7.12.2012—28.2.2014. Työryhmä on laaja-alainen ja jäsentahoina ovat edustettuina varhaiskasvatuksen eri sidosryhmät.

Työryhmän tehtävänä on uudistaa nykyistä lasten päivähoitoa koskevaa lainsäädäntöä. Keskeisenä lähtökohtana on nykyistä selkeämmin tuoda esiin lapsen oikeutta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatuksen merkitystä lapsen suotuisalle kasvuun, kehitykselle ja oppimiselle.

Yhdistyneiden Kansakuntien Lapsen oikeuksien sopimus on Suomea velvoittava ja se on tullut Suomessa voimaan vuonna 1991. Sopimuksen lapsen edun periaate ohjaa työryhmän työtä. Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa sopimusvaltion muun muassa turvaamaan lapsille osuuden yhteiskunnan voimavaroista sekä oikeuden suojeluun ja huolenpitoon. Lasten oikeuksien sopimus velvoittaa kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimitissa, jotka koskevat lapsia, ottamaan ensisijaisesti huomioon lapsen edun.

Myös kansallisessa lainsäädännössämme on monia säännöksiä, jotka velvoittavat ottamaan huomioon lapsen aseman. Perustuslain perusoikeussäännöksissä keskeisiä oikeuksia ovat yhdenvertaisuus, ihmisarvon loukkaamattomuus, yksilön vapauden ja oikeuksien turvaaminen, uskonnonvapaus sekä kielelliset ja kulttuuriset oikeudet. Perustuslaissa myös todetaan, että lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmä käsittelee työssään muun muassa henkilöstön mitoituksen ja kelpoisuuksiin sekä varhaiskasvatuksen toimintamuotoihin ja tiloihin liittyviä kysymyksiä, jotka osaltaan luovat edellytyksiä laadukkaaseen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen. Riittävä ja osaava henkilöstö turvaa lapsen edun edistämisen niin, että lapsi voidaan ottaa yksilönä huomioon ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattuja varhaiskasvatuksen tavoitteita voidaan toteuttaa ja myös lapsen erityisen tuen tarpeisiin voidaan vastata. Asianmukaiset tilat luovat turvallisen ja virikkeellisen arjen ympäristön lapsen monipuoliselle

le kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Lain valmistelussa pyritään myös kuulemaan lasten ja lapsiperheiden mielipiteitä sekä käyttämään laajasti hyväksi kotimaista ja kansainvälistä tutki-

mustietoa. Osana vaikutusten arviointia tehdään myös lapsivaikutusten arviointi. Hallituksen esitys tulee kuitenkin valmistella valtion talouden kehysten puitteissa.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2013

Opetusministeri Krista Kiuru

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 446/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Sauli Ahvenjärvi /kd:

Kommer man i beredningen av lagen om förskolepedagogik att sätta barnets bästa i första hand, före andra intressentgrupperns intressen, såsom utrymmen, gruppstorlekar samt personalens kompetens och dimensionering av personalen och

hur ska den här principen i praktiken säkerställas under beredningen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Lagstiftningen om förskolepedagogik håller som bäst på att förnyas. Enligt regeringsprogrammet ska det stiftas en lag om småbarnsfostran. Enligt utvecklingsplanen för utbildning och forskning som statsrådet har godkänt den 15 december 2011 ska regeringens proposition med ändringar i lagstiftningen om småbarnsfostran lämnas till riksdagen under vårsessionen 2014. Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med mandatperioden 7 december 2012—28 februari 2014 för att reformera lagstiftningen om småbarnsfostran. Arbetsgruppen har en bred sammansättning och representerar olika intressentgrupper inom förskolepedagogiken.

Arbetsgruppens uppgift är att omarbota den nuvarande lagstiftningen om barndagvård. En central utgångspunkt är att klarare än i nuläget framhålla barnets rätt till högklassig förskolepedagogik samt förskolepedagogikens betydelse för en gynnsam tillväxt, utveckling och inläring.

Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter är förpliktande för Finland och den har trätt i kraft 1991. Principen om barnets bästa i konventionen styr arbetsgruppens arbete. Konventionen om barnets rättigheter förpliktar bland annat konventionsstaten att trygga barnen en andel av samhällets resurser samt rätt till skydd och omvårdnad. Konventionen om barnens rättigheter förpliktar vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, till att barnets bästa ska komma i främsta rummet.

Även vår nationella lagstiftning innehåller många bestämmelser som förpliktar till att ta barnets ställning i beaktande. De centrala grundläggande rättigheterna i grundlagen är jämlikhet, personlig integritet, tryggheten av individens frihet och rättigheter, religionsfrihet samt språkliga och kulturella rättigheter. I grundlagen konstateras det även att barn skall bemötas som jämlika individer och de skall ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva.

Arbetsgruppen som ska förnya lagstiftningen om förskolepedagogik behandlar i sitt arbete bland annat frågor som rör dimensioneringen av personal, personalens behörighet samt förskolepedagogikens verksamhetsformer och lokaler, vilket skapar förutsättningar för en förstklassig småbarnsfostran. En tillräcklig och kompetent personal tryggar främjandet av barnets bästa så att barnet kan beaktas som en individ, att syftena i barnets plan för småbarnsfostran kan förverkligas och att man även kan svara på ett barns behov av särskilt stöd. Ändamålsenliga utrymmen skapar en trygg och stimulerande vardagsmiljö för barn att allsidigt växa, utvecklas och lära i.

Vid beredningen av lagen strävar man även efter att höra barns och barnfamiljers åsikter samt i stor utsträckning utnyttja inhemska och internationella forskningsdata. Som en del av konse-

kvensbedömningen görs även en bedömning av konsekvenserna för barnen. Regeringens proposition ska dock beredas inom ramen för statsfinanserna.

Helsingfors den 17 juni 2013

Undervisningsminister Krista Kiuru